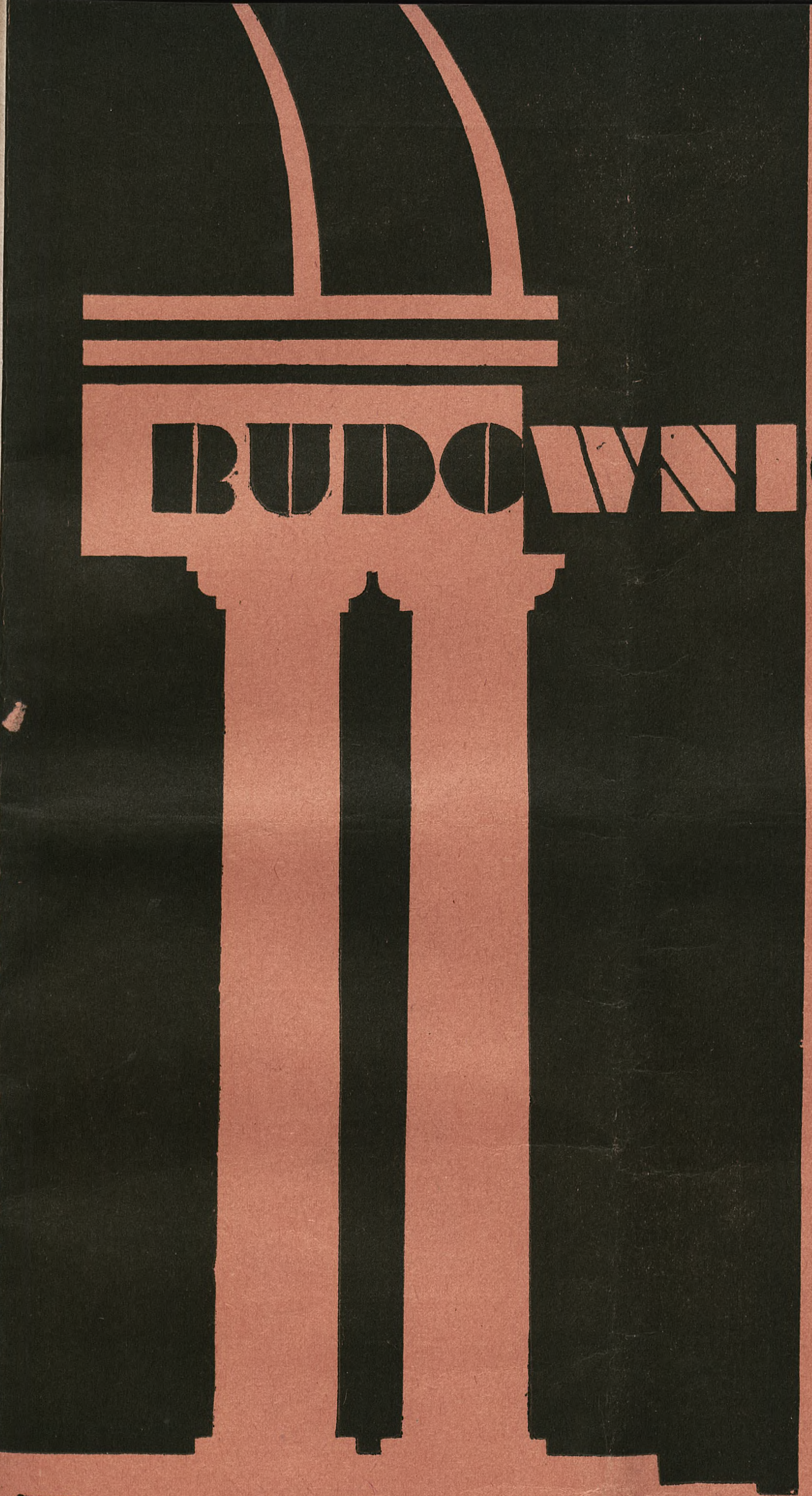
BUDOWNICZY

Zeszyt 3 - 4 1936

ROCZNIK VIII **MARZEC - KWIECIEŃ 1936** **ZESZYT 3-4**

BUDOWNICZY

ORGAN ZWIĄZKU STOWARZYSZEN SAMODZIELNYCH BUDOWNICZYCH
i KIEROWNIKÓW BUDOWY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ Z. z

Adres Administracji:
Katowice, Pocztowa 16. Tel. 342-65

Cena egzemplarza 1 zł.
Abon. półrocznie 6 zł.
„ rocznie 10 zł.

Adres Redakcji:
Lwów, Sykstuska 38. Tel. 205-43

ODDZIAŁY BUDOWNICZEGO

WARSZAWA—Stowarzyszenie Budowniczych, pl. Napoleona Nr. 6.

SOSNOWIEC — Związek Kierowników Budowy Zagłębia Dąbrowskiego ul. Piłsudskiego 16, Tel. 6-01

STAROGARD — Stowarzyszenie Samodzielnych Budowniczych i Kierowników Budowy, ul. Gimnazjalna 14, tel. 1-02.

KRAKÓW — Związek Budowniczych i Kierowników Budowy, ul. Straszewskiego 28, tel. 100-15

PRZEMYŚL — Stowarzyszenie Uprawnionych Kierowników Budowy ul. Szopena 3.

BYDGOSZCZ — Stowarzyszenie Samodzielnych Polskich Budowniczych i Kierowników Budowy, ul. Kozietulskiego 8. tel. 1-39

LWÓW — Związek Zawodowy Architektów i Budowniczych Pl. Marjacki 5

STANISŁAWÓW — Stowarzyszenie Samoistnych Kierowników Budowy, ul. Szydłowskiego

KATOWICE — Związek Stowarzyszeń Samodzielnych Budowniczych i Kier Budowy Rzeczp. Polskiej Z. Z. ul. Pocztowa 16

KATOWICE — Stowarzyszenie Samodzielnych Polskich Budowniczych i Kierowników Budowy ul. Pocztowa 16, tel. 342-65

Władysław Stupnicki
architekt - budowniczy — Kraków

Ustrój, który się tworzy

Stosunki europejskie po wstrząsie wielkiej wojny pod żadnym względem nie przypominają okresu z przed roku 1914. Przemiany wciąż jeszcze trwają, powstają nowe idee, teorje, doktryny. Żadna dziedzina życia nie ostała się w swej dawnej postaci; rozwój wypadków przybiera wciąż na szybkości; usiłowania jakiego, takiego opanowania sytuacji przez wydawanie mnóstwa najróżnorodniejszych nakazów i zakazów, praw i ustaw, niejednokrotnie na krótkiej przestrzeni czasów, ze sobą sprzecznych, rzadko dają pomyślny rezultat; często najbardziej przemyślane i skropulatnie opracowane pomysły publicystów, polityków, nawet ludzi najlepszej chęci i woli, przekreśla i łamie jakaś nieokiełzana siła, powstająca jako wypadkowa sił, pozornie niewielkich a czasem wprost niedostrzegalnych. Im bardziej rozproszkowane społeczeństwo, tem trudniejsze ustalenie prawnych ram strukturalnych; stąd też dążność i tęsknota za wyszukaniem jakiegoś możliwie jaknajsilniejszego, chociażby w formie prymitywnej kośćca ustrojowego. Stąd pomysł powrotu do korporacjonizmu średniowiecznego, ustroju opartego o wielkie, związane ze sobą grupy społeczne. Z tych też powodów sięganie lub wysuwanie jakichś analogji dla porównania stosunków obecnych z przedwojennemi może być wprawdzie zajęciem miłem, ale mało pożytecznem.

To wszystko musimy mieć na uwadze rozważając u nas rozwój stosunków w budownictwie. Nie chcąc, aby po nas jako budowniczych ślad zaginął, nie wystarcza wspominać i wracać do dawnych dobrych czasów, ale wytwarzać w sobie dokładną świadomość i ważność swej roli w społeczeństwie, tworzyć własne konkretne cele, a co za tem idzie odpowiednie silne organizacje. Inaczej będziemy tylko luźnemi ziarnkami piasku, lotnym elementem bez żadnych podstaw stałych i właściwego dla siebie miejsca.

Państwo polskie dążąc do skonsolidowania stosunków w tej dziedzinie, wydało szereg ustaw, które w sposób wyraźny rozgraniczyły zainteresowania nasze na osobiste-stanowe i zawodowo-przemysłowe. W tych też ramach kształtować się muszą nasze zainteresowania zawodowe.

Długo myśl organizacyjna błąkała się po różnych związkach i stowarzyszeniach, przechodziła różne stadja, podlegała najróżnorodniejszym ewolucjom. Na pomysłach nie zbywało; **potrzebę organizacji**

odczuwało się na każdym kroku. Zaczęło się od małych komórek lokalnych, mających na oku swoje najbliższe, może małe, ale przecież jakżesz życiowe sprawy. Dziś możemy powiedzieć z radością, że jesteśmy świadkami, jak wykrystalizowują się 2 organizacje ogólnopolskie w dziedzinie budownictwa; jedna stanowa, zgrupowana jako Związek Stowarzyszeń Budowniczych i Kierowników Budowy z siedzibą w Katowicach; druga przemysłowa, jako Zrzeszenie Przemysłowców Budowlanych z siedzibą w Warszawie. Organizacje te powstają zgodnie z intencją ustaw: przemysłowej i budowlanej, które to ustawy rozdzielają sprawę projektowania i kierowania budową od wykonawstwa. Organizacja stanowa ma zastępować i bronić interesów budowniczych jako kierowników budowy, zaś przemysłowa — budowniczych jako przedsiębiorców budowlanych. Obie organizacje, jako grupujące w sobie osoby z kwalifikacjami naukowemi i praktyką budowlaną, znajdą z pewnością wspólną platformę, aby zainteresowania swoje, może czasem w zupełności niepokrywające się, uzgadniać, bez szkody dla swych członków.

Dziś, gdy statut Zrzeszenia Przemysłowców Budowlanych jest już gotowy i przez Min. Przemysłu i Handlu omal zatwierdzony, musimy sobie my budowniczowie z dumą powiedzieć, że to wszystko, co się w danych warunkach dało przeprowadzić, przeprowadziliśmy. Gdy weźmiemy pod uwagę tę wielką ewolucję, jaka dokonała się w umysłach pewnych sfer, dla których kwalifikacje przemysłowca budowlanego dotyczyły tylko jego zdolnosci finansowych, połączonych z pewną dozą rutyny, czy sprytu i obrotności w przemyśle, to w porównaniu z wymaganiami, jakie statut zrzeszenia stawia obecnie przemysłowcom budowlanym, różnica przecież jest olbrzymia. I chyba nikt się nie znajdzie na obszarze całego Państwa, ktoby chciał twierdzić, że budowniczy dlatego, że ma kwalifikacje naukowe i praktykę zawodową, będzie gorszym przemysłowcem budowlanym, niż ktoś, kto dzięki kapitałowi, jaki posiada, dziś przypadkowo zajmuje się budową domów, czy fabryk, w następnym roku handlem zboża, zaś przy innej sprzyjającej konjunkturze prowadzić będzie zakład pogrzebowy, czy rewję. Człowiek, który przez długie studja i praktykę przygotował się do swego zawodu, nie porzuci go lekko, ale będzie go szanował i cenił.

Musi być staraniem obu organizacji, aby budowniczowie, zwłaszcza obdarzeni większą inicjatywą i przedsiębiorczością, nie ograniczali się wyłącznie do projektowania i kierowania budową, ale dążyli do zakładania własnych przedsiębiorstw. Budowniczy winien być bowiem wykonawcą wyższego typu, któryby sposobem przemysłowym (nie jako rzemieślnik) wykonywał budowle w zrozumieniu art. 333 i 334 prawa budowlanego. Zanim odnośne artykuły prawa budowlanego i przemysłowego zostaną odpowiednio znowelizowane, zanim zostanie wprowadzone koncesjonowanie przemysłu budowniczego, winni budowniczowie starać się drogą dyspenzy, przewidzianej w prawie przemysłowem uzyskać prawo wykonawstwa tychże robót. Nie powinniśmy pozwolić zepchnąć się na krawędzie jednej płaszczyzny zainteresowań budowlanych. Miejsce dla nas jest wszędzie, trzeba go tylko zająć.

Musimy sobie tem uzmysłowić fakt, że dział budownictwa nadziemnego, jako najbardziej typowego, jest najwięcej zapełniony. Zachodzi zatem potrzeba rozglądnięcia się w pokrewnych gałęziach przemysłu, czy to w budownictwie drogowem, ziemnem, kolejowem i tp. Nie zapominajmy, że te działy leżą odłogiem i gospodarują w nich często ludzie, którzy poza dużą pewnością siebie i tupetem, żadnych prawie kwalifikacyj nie posiadają; nie mówię tu oczywiście o inżynierach dyplomowanych, którzy przeważnie zajmują stanowiska urzędowe i kierownicze, ale o wykonawcach.

W tym stanie rzeczy musimy wykazać dostateczną giętkość i inicjatywę, aby ta ilość pracy, jaka się znajduję w Państwie, dostała się w nasze, przygotowane i rzetelne ręce, a nie dostawała się do rąk ludzi, dla których zysk możliwie jaknajwiększy i najłatwiej zdobyty jest alfą i omegą.

Ułatwiać zaś to zadanie członkom swoim muszą obie nasze organizacje, których ramy są dostatecznie szerokie, aby pomieścić w nich wszystkie zainteresowania stanowe i przemysłowe.

Jesteśmy przekonani, że obie organizacje w swych zabiegach nie tylko nie będą znajdywać przeszkód, ale przeciwnie pomoc ze strony czynników do tego powołanych, ponieważ nie jesteśmy pasorzytami dobra społecznego, ale tego dobra rzetelnemi współtwórcami.

Obwieszczenie Ministra Skarbu

z dnia 22. stycznia 1936 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 kwietnia 1927 r. o rozbudowie miast.

Na podstawie art. 3 dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 stycznia 1936 r. o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 kwietnia 1927 r. o rozbudowie miast (Dz. U. R. P. Nr. 3, poz. 9), ogłaszam w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lutego 1936 r. jednolity tekst rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 kwietnia 1927 r. o rozbudowie miast (Dz. U. R. P. Nr. 42, poz. 372) z uwzględnieniem zmian i uzupełnień wprowadzonych:

1) rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 czerwca 1932 r. o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 kwietnia 1927 r. o rozbudowie miast (Dz. U. R. P. Nr. 51, poz. 481).

2) ustawą z dnia 24 marca 1933 o ulgach dla nowowznoszonych budowli (Dz. U. R. P. Nr. 22 poz. 173) — oraz

3) dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 stycznia 1936 r. o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 kwietnia 1927 r. o rozbudowie miast (Dz. U. R. P. Nr. 3, poz. 9).

Załącznik do obwieszczenia Ministra Skarbu z dnia 22 stycznia 1936 r. (poz. 107).

ROZPORZĄDZENIE
PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ
z dnia 22 kwietnia 1927 r.
o rozbudowie miast.

Art. 1.

Miasta, w których ruch budowlany jest w zastoju lub niedostateczny i w których istnieje brak mieszkań, obowiązane są podjąć akcję, mającą na celu poprawę tych stosunków w myśl postanowień niniejszego rozporządzenia.

Art. 2.

Akcja zapobiegania brakowi mieszkań należy do zarządu miejskiego, a w większych miastach do komitetu rozbudowy miasta.

Komitet rozbudowy jest urzędem miejskim, podległym zarządowi miejskiemu.

Komitetowi rozbudowy może rada miejska przekazać także inne sprawy, związane z kwestją mieszkaniową.

Nadzór państwowy nad działalnością zarządu miejskiego względnie komitetu rozbudowy w zakresie rozbudowy miasta sprawuje właściwa rządowa władza nadzorcza.

Art. 3.

Komitet rozbudowy składa się najmniej z czterech, a najwyżej z dwunastu członków, powołanych na wniosek zarządu miejskiego przez radę miejską spośród osób stale zamieszkałych w mieście. Powołanie to będzie odbywało się według zasad, które bliżej określi rozporządzenie wykonawcze.

Na czele komitetu rozbudowy stoi Przezydent miasta (burmistrz) lub jego zastępca.

Sposób utworzenia komitetu rozbudowy, jego skład i zakres działania w granicach niniejszego rozporządzenia i rozporządzenia wykonawczego oznacza rada miejska.

Do udziału w obradach komitetu rozbudowy mogą delegować przedstawicieli z prawem przemawiania, ale bez prawa głosowania — w Warszawie Minister Spraw Wewnętrznych i Minister Opieki Społecznej, w miastach wydzielonych z powiatów — wojewoda, w miastach niewydzielonych — starosta.

Art. 4.

W celu poprawy stosunków mieszkaniowych, a przedewszystkiem budowy małych mieszkań i wogóle pomnożenia liczby lokali mieszkalnych w mieście, zarząd miejski, względnie komitet rozbudowy popiera inicjatywę zarówno społeczną, jak i prywatną w zakresie ruchu budowlanego, oraz prowadzi samodzielną akcję budowlaną.

Dla osiągnięcia powyższych celów zarząd miejski, względnie komitet rozbudowy jako organ miasta:

1) nabywa grunty pod budowę domów i na inne potrzeby rozbudowy miast drogą umów dobrowolnych oraz obejmuje grunty, leżące w granicach administracyjnych i w sferze interesów mieszkaniowych miasta, które na podstawie ustawy z dnia 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. 1926 r. Nr. 1 poz. 1), i rozporządzenia niniejszego będą odstąpione miastom;

2) pomaga spółdzielniom mieszkaniowym i mieszkaniowo-budowlanym, instytucjom społecznym oraz innym osobom fizycznym i prawnym w budowie domów mieszkalnych przez odstępowanie drogą sprzedaży lub na prawie zabudowy gruntów budowlanych oraz przez określone w p. 6. ułatwienie sfinansowania budowy; spółdzielniom mieszkaniowym ponadto przez udzielanie dotacji w granicach budżetu miasta;

3) buduje nowe domy mieszkalne

4) gromadzi materjały budowlane drogą produkcji własnej lub zakupu;

5) nakazuje właścicielom domów mieszkalnych: a) niewykończonych, których budowa została przez

właścicieli wstrzymana — dokończenie budowy tych domów, b) niezamieszkałych spowodu zniszczenia — doprowadzenie ich do stanu mieszkalnego, c) wymagających naprawy lub odnowienia — dokonanie koniecznego remontu, d) grożących zawaleniem lub z innych względów zagrażających bądź bezpieczeństwu, bądź zdrowiu publicznemu — wykonanie robót koniecznych dla usunięcia niebezpieczeństwa lub też zburzenie tych domów i wzniesienie na ich miejsce nowych budowli;

6) wyjednywa względnie udziela pożyczki budowlane z funduszów, przewidzianych niniejszem rozporządzeniem, bądź inną drogą uzyskanych na cele wymienione w punktach 2 i 5;

7) w razie niewykonania w odpowiednim terminie robót, wyłuszczonych w punkcie 5b i 5c, wykonywa je na rachunek właściciela, ściągając koszty w drodze egzekucji administracyjnej.

Art. 5.

O ile zadania, w art. 4 wskazane, nie mogą być spełnione w dostatecznej mierze przez:

1) zabudowanie gruntów, należących do miasta, a niemających innego przeznaczenia w planie zabudowania.

2) nabywanie gruntów budowlanych drogą umów dobrowolnych

3) przekazywanie ich przez władze państwowe

4) nakazy, określone w art. 4 p. 5 wolno przystąpić do wywłaszczenia na cele mieszkaniowe.

Art. 6.

Przedmiotem wywłaszczenia mogą być:

1) niezabudowane lub niedostatecznie zabudowane grunty budowlane,

2) budynki niedokończone, których budowa została przez właściciela wstrzymana, oraz budynki grożące zawaleniem lub z innych względów zagrażające bądź bezpieczeństwu, bądź zdrowiu publicznemu — wraz z gruntami.

Art. 7.

Wytwórnie materjałów budowlanych mogą być obejmowane w czasowy przymusowy zarząd przez miasto:

1) w miastach, liczących poniżej dwudziestu pięciu tysięcy mieszkańców, o ile te przedsiębiorstwa znajdują się w promieniu pięciu kilometrów od środka miasta,

2) w miastach, liczących powyżej dwudziestu pięciu tysięcy mieszkańców, o ile te przedsiębiorstwa znajdują się w promieniu dziesięciu kilometrów od środka miasta,

3) w miastach, liczących powyżej stu tysięcy mieszkańców, o ile te przedsiębiorstwa znajdują się w promieniu piętnastu kilometrów od środka miasta, jeżeli ich właściciele nie chcą mimo ofiarowania w razie potrzeby odpowiedniej pomocy ze strony miasta, przedsiębiorstw tych uruchomić.

Art. 8.

Wniosek o wywłaszczenie lub czasowe przymusowe zajęcie uchwala rada miejska, określając dokładnie przedmiot i cel wywłaszczenia, względnie czasowego przymusowego zajęcią.

Przed uchwaleniem wniosku rady miejskiej o wywłaszczenie zarząd miejski względnie komitet rozbudowy obowiązany jest:

1) wezwać właściciela budynku niedokończonego, aby najdalej w ciągu sześciu miesięcy budowę wznowił, a w ciągu lat dwóch ją ukończył,

2) wezwać właściciela budynku, grożącego zawaleniem lub z innych względów zagrażającego bądź bezpieczeństwu, bądź zdrowiu publicznemu, aby w terminie mu wyznaczonym, który nie może być krótszy od trzech miesięcy, wykonał roboty niezbędne dla usunięcia niebezpieczeństwa, albo budynek zburzył i w terminie dwuletnim nową budowę wykończył.

3) wezwać właściciela gruntu niezabudowanego lub niedostatecznie zabudowanego do zabudowania go w należyty sposób w terminach, oznaczonych w uchwale rady miejskiej.

W wypadkach, określonych w punktach 1 i 2, zarząd miejski względnie komitet rozbudowy obowiązany jest przyznać lub wyjednać właścicielowi nieruchomości kredyt, wystarczający na wykończenie robót, do których wykonania właściciel został wezwany.

Terminy wyznaczone biegną od daty doręczenia zawiadomienia o przyznaniu lub wyjednaniu kredytu, względnie od daty wezwania właściciela gruntu niezabudowanego lub niedostatecznie zabudowanego. Po ich bezskutecznym upływie może być uchwalony przez radę miejską i przesłany właściwej władzy administracyjnej wniosek o wywłaszczenie.

Art. 9.

Grunty i zabudowania państwowe, zbędne dla Państwa leżące w granicach administracyjnych lub w sferze interesów mieszkaniowych miasta, a przeznaczone w planie zabudowania na ogólne potrzeby miasta lub innych związków komunalnych, będą temu miastu względnie związkom odstępowane bezpłatnie na podstawie prawomocnego lub zatwierdzonego planu zabudowania miasta lub części miasta.

Grunty, które przeszły lub przejdą na własność skarbu Państwa na podstawie ustawy z dnia 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. z 1926 r. Nr. 1. poz. 1), a leżą w sferze interesów mieszkaniowych miasta, będą odstępowane miastu, lub innym związkom komunalnym na powyższe cele za cenę nabycia z doliczeniem kosztów ad-

ministracyjnych, a w szczególności pomiarowych.

Grunty i zabudowania państwowe, zbędne dla Państwa, leżące w granicach administracyjnych miasta lub w sferze jego interesów mieszkaniowych, oraz te grunty położone w sferze interesów mieszkaniowych miasta, które przeszły lub przejdą na własność Skarbu Państwa na zasadzie ustawy z dnia 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej, będą odstępowane miastu na cele budowlano-mieszkaniowe, na tworzenie gospodarstw podmiejskich i osiedli dla urzędników, robotników, rzemieślników i t. p. Grunty te będą odstępowane w miarę wykonania prawomocnego lub zatwierdzonego planu zabudowania miasta lub części miasta za wynagrodzeniem, ustalonem w myśl przepisów rozporządzenia wykonawczego.

Do odstępowania gruntów państwowych wartości do 100.000 złotych miastom i innym związkom komunalnym w poszczególnych przypadkach na cele powyżej wskazane uprawniony jest Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych

Grunty, odstąpione miastu bezpłatnie w myśl ust. 1, niniejszego artykułu, przechodzą napowrót na rzecz Skarbu Państwa na mocy decyzji Ministra Skarbu, wydanej w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych w razie ustalenia, że zostały użyte nie na cele, na które je odstąpiono.

Art. 10.

Dla osiągnięcia celów niniejszego rozporządzenia tworzy się Państwowy Fundusz Budowlany.

Na Państwowy Fundusz Budowlany składają się:

1) dotacje Skarbu Państwa i lokaty, wskazane przez Ministra Skarbu.

2) kwoty uzyskane ze sprzedaży listów zastawnych i obligacyj, wydanych przez instytucje finansowe, udzielające pożyczek.

3) wpływy ze spłat pożyczek, udzielonych z powyższego Funduszu,

4) część wpływów z podatku od lokali określona w art. 9. pkt. 2) dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1935 r. o podatku od lokali (Dz. U. R. P. Nr. 82, poz. 505),

5) wpływy ze sprzedaży terenów państwowych, przeznaczonych na cele budowlano-mieszkaniowe, po potrąceniu kwot, należnych Administracji Lasów Państwowych za grunty, przekazane z państwowego gospodarstwa leśnego na cele budowlano-mieszkaniowe,

6) dotacje związków komunalnych.

Art. 11.

Państwowy Fundusz Budowlany przeznaczony jest:

1) na udzielanie budującym krótkoterminowych pożyczek budowlanych oraz na ich konwersje długoterminowych pożyczek amortyzacyjnych,

2) na zakup i i urządzanie terenów, przeznaczonych na cele budowlano mieszkaniowe, oraz na udzielanie pożyczek na wywłaszczanie takich terenów,

3) na udzielanie pożyczek na sporządzanie planów zabudowania miast i ich sfery interesów mieszkaniowych oraz miejscowości klimatyczno-uzdrowiskowych,

4) na świadczenia, które mogą obejmować:

a) pokrywanie części oprocentowania krótkoterminowych i długoterminowych pożyczek budowlanych.

b) pokrywanie części oprocentowania listów zastawnych i obligacyj,

c) pokrywanie różnicy, jaka powstanie pomiędzy udzieloną pożyczką długoterminową, a sumą uzyskaną ze sprzedaży listów zastawnych i obligacyj, emitowanych na podstawie pożyczki długoterminowej,

d) pokrywanie kosztów oszacowania i lustracji,

e) pokrywanie strat i kosztów, wynikłych z akcji, prowadzonej na podstawie niniejszego rozporządzenia,

f) pokrywanie innych wydatków, związanych z akcją, zmierzającą do przeprowadzenia planowej zabudowy miast.

Minister Skarbu określa corocznie wysokość środków finansowych, które wpłyną na Państwowy Fundusz Budowlany, ustala plan ich podziału oraz wysokość i zakres świadczeń z tego Funduszu.

Art. 12.

Pożyczki krótkoterminowe wydawane będą na czas trwania budowy i powinny być po jej ukończeniu bądź spłacone jednorazowo, bądź rozłożone do spłaty jako pożyczki gotówkowo-amortyzacyjne bądź też skowertowane na pożyczki długoterminowe w listach zastawnych, obligacjach albo w gotówce,

Art. 13.

Pożyczek z Państwowego Funduszu Budowlanego udziela instytucja finansowa, wskazana przez Ministra Skarbu.

Minister Skarbu na wniosek instytucji finansowej ustala corocznie przydział kontygentu kredytów budowlanych dla poszczególnych miast z uwzględnieniem ich sfery interesów mieszkaniowych oraz dla miejscowości klimatyczno-uzdrowiskowych.

Art. 14.

Na terenie miast i ich sfery interesów mieszkaniowych instytucja finansowa udziela pożyczek na wniosek właściwego zarządu miejskiego i jedynie w granicach tego wniosku

Przy podziale kredytów budowlanych pierwszeństwo mieć będą budujący małe mieszkania.

Na budowę domów murowanych, krytych ogniotrwale, można udzielać pożyczek najwyżej do wysokości 75% kosztów budowy bez wartości placu, na budowę, zaś domów mieszkalnych drewnianych, krytych ognio-

trwale, — do wysokości 50% kosztów budowy bez wartości placu.

Na budowę domów robotniczych Minister Skarbu może ustalić wyższe normy pożyczek, niż przewidziane w ustępie poprzedzającym

Art. 15.

Za pożyczki krótkoterminowe, udzielane w czasie budowy, oraz za odsetki od tych pożyczek gwarantują solidarnie miasto, w którego obrębie nieruchomość jest położona oraz Skarb Państwa.

Rozporządzenie wykonawcze ustali zakres kontroli, wykonywanej przez miasto, nad zużytkowaniem tych pożyczek.

Terminową spłatę rat od pożyczek długoterminowych, udzielonych bądź w gotówce, bądź w listach zastawnych i obligacjach, gwarantują solidarnie miasto, w którego sferze interesów mieszkaniowych położona jest nieruchomość pożyczką obciążona i Skarb Państwa.

Listy zastawne muszą być zabezpieczone na pierwszej połowie wartości nieruchomości, obligacje zaś na drugiej połowie łącznie najwyżej w 80% wartości nieruchomości. Wartość nieruchomości szacuje się nie wyżej kosztów budowy oraz wartości placu, przyczem wartość placu nie może być przyjęta wyżej 20% kosztów budowy.

Listy zastawne i obligacje gwarantowane są przez Państwo do łącznej wysokości pięciuset miljonów złotych w złocie. Posiadają one bezpieczeństwo pupilarne.

Na listach zastawnych i obligacjach zostanie umieszczony napis stwierdzający istnienie dla nich gwarancji państwowej.

Art. 16.

Instytucja finansowa może pobrać przy wypłacie pożyczki krótkoterminowej 1/2% jej rzeczywistej wysokości tytułem własnych kosztów, prowizji i należytości ubocznych. Od pożyczki długoterminowej może pobierać dodatek administracyjny w wysokości 1/2% rocznie od niespłaconej części długu.

Warunki oprocentowania i amortyzacji pożyczek długoterminowych oraz listów zastawnych i obligacyj, a także warunki oprocentowania pożyczek krótkoterminowych określać będzie Minister Skarbu.

Art. 17.

Zarząd Państwowego Funduszu Budowlanego sprawuje Minister Skarbu; organem doradczym jego w tym zakresie jest Komisja Rozbudowy Miast.

Skład i regulamin komisji ustali Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Art. 18.

Poza Państwowym Funduszem Budowlanym mogą być użyte na cele budowlane z zastosowaniem przepisów niniejszego rozporządzenia na warunkach, zatwierdzonych przez Ministra Skarbu, wszelkie Fundusze, pozyskane na cele budowlane przez instytucje lub osoby prywatne, a w szczególności pożyczki zaciągnięte bezpośrednio przez miasto tudzież przez inne osoby za zgodą zarządu miejskiego lub komitetu rozbudowy.

Pożyczki wydawane z tych funduszów będą korzystały ze świadczeń Państwowego Funduszu Budowlanego z tem jednak zastrzeżeniem, że świadczenia na pokrycie części oprocentowania poszczególnych pożyczek nie będą wyższe, niż odpowiednie świadczenia przy pożyczkach udzielanych z Państwowego Funduszu Budowlanego.

Ze świadczeń tych nie mogą korzystać pożyczki, udzielane na jednakowych lub dogodniejszych warunkach oprocentowania i konwersji, jak pożyczki udzielane z Państwowego Funduszu Budowlanego.

Art. 19.

Dobudowy, nadbudowy i przebudowy oraz wykończenie rozpoczętych domów, o ile przez to powstają nowe lokale mieszkalne, traktuje się w zrozumieniu niniejszego rozporządzenia narówni z budową nowych domów.

Art. 20.

Do nieruchomości ziemskich, położonych w granicach administracyjnych miast, rozporządzenie tymczasowe Rady Ministrów z dnia 1 września 1919 r. normując przenoszenie własności nieruchomaści ziemskich (Dz. U. R. P. Nr. 73. poz. 428), rozporządzenie Niemieckiej Rady Związkowej z dnia 15 marca 1935 r (Dz. U. Rz. str. 372) oraz rozporzadzenie Komisarjatu Naczelnej Rady Ludowej z dnia 25 czerwca 1919 r. (Tygodnik Urzędowy Nr. 27, poz. 83) — nie mają zastosowania.

Podział nieruchomości, położonych w granicach administracyjnych miasta, nastąpić może tylko na podstawie planu podziału zatwierdzonego przez zarząd miejski. Przed uzyskaniem tego zatwierdzenia nie mogą być dokonywane wpisy hipoteczne podziału nieruchomości, a umowy w sprawie odstąpienia części nieruchomości nie mają mocy prawnej.

Podział nieruchomości, położony w sferze interesów mieszkaniowych miasta, o ile sfera ta została określona, wymaga zatwierdzenia podziału przez właściwe władze, wymienione w ustawie z dnia 23 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. z 1926 r. Nr. 1. poz. 1), po zasięgnięciu opinji zarządu miejskiego odnośnego miasta.

Art. 21.

Sumy, złożone w instytucjach kredytowych, pochodzące z kredytów budowlanych, udzielonych na zasadzie niniejszego rozporządzenia, są wyjęte spod egzekucji na rzecz osób trzecich, o ile te dochodzą wo-

bec budującego swoich pretensji, niewynikających z budowy, na którą udzielono danego kredytu.

Art. 22.

Pożyczki udzielone przez państwowe instytucje kredytowe na cele budowy domów mieszkalnych przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia, będą skonwertowane na pożyczki długoterminowe, opiewające na złote w złocie, według kursu złotego w dniu dokonywania konwersji.

Art. 23.

Pożyczki udzielone przez państwowe instytucje kredytowe na cele budowy domów mieszkalnych przed wejściem w życie ustawy z dnia 29 kwietnia 1925 r. o rozbudowie miast (Dz. U. R. P. Nr. 51, poz. 346), korzystają przy konwersji na pożyczki długoterminoamortyzacyjne ze świadczeń Państwowego Funduszu Budowlanego, przewidzianych w punkcie 4b. i c. ust. 1 art. 11.

Domy, bądź budowane, bądź wybudowane przy pomocy wyżej wymienionych pożyczek, korzystają z wszelkich ulg, stosowanych do domów budowlanych na zasadzie niniejszego rozporządzenia.

Świadczenia przewidziane w niniejszym artykule obciążają Państwowy Fundusz Budowlany.

Art. 24.

Przychody z listów zastawnych i obligacyj wydawanych w myśl przepisów niniejszego rozporządzenia, wolne są od podatku od kapitałów i rent.

Art. 25.

Z Państwowego Funduszu Budowlanego można dokonywać na rzecz budownictwa wiejskiego następujących świadczeń.

1) pokrycia części oprocentowania pożyczek budowlanych

2) zwrotu kosztów oszacowaniania i lustracji.

Zasady, warunki i zakres stosowania tych świadczeń ustali Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych.

Art. 26.

Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Ministrowi Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych oraz innymi zainteresowanymi Ministrami.

Art. 27.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej z wyjątkiem województwa śląskiego.

Prawa nabyte i zobowiązania zaciągnięte na zasadzie ustawy z dnia 19 kwietnia 1925 r. o rozbudowie miast (Dz. U. R. P. Nr. 51, poz. 346) pozostają nadal w mocy.

Art. 28.

Z chwilą ogłoszenia niniejszego rozporządzenia traci moc ustawa z dnia 29 kwietnia 1925 r. o rozbudowie miast (Dz. U. R. P. Nr. 51, poz. 346).

Mimo wszystko budujemy!

Idąc ulicą widzimy coraz więcej kartek w oknach „do wynajęcia".

W ulicach od centrum oddalonych, widzimy na parkanie lub oknach starego domu napis „do wynajęcia lub do sprzedania". — A obok!? — Obok ruch, — kopią, — wożą cegły — ...budują!

Budują nowe domy, — choć obok w oknie starego widnieją kartki...?

Budują nowe wille, — domki jednorodzinne, — ba nawet całe dzielnice nowe...

Dlaczego?

Jest to właśnie widoczny znak zmienionych zapatrywań na nowoczesne wymagania i... duch czasu.

Inne stawiamy dziś wymagania naszemu mieszkaniu. — Nie potrzebne nam są bogate portale reprezentacyjne wejścia, — okazałe schody wstępne, krużganki, zakamarki, — jednem słowem cały romantyczny średniowieczny zamek!

Dziś wymagamy mieszkania w domku którego nabycie i utrzymanie leży w ramach naszej skromnej możliwości, — w ramach naszych finansów i naszych dochodów.

Czynione pod tem hasłem wysiłki, celem normalizacji części składowych budowli, budowa domów typowych — i budowa całych osiedli, — czynią nam to czem raz więcej przystępnem.

O! bo w naszym domu chcemy ...dużo chcemy..! Chcemy uniknąć niepotrzebnego chodzenia po schodach, — chcemy, by wszelkie nowoczesne urządzenia służyły naszej wygodzie, — poto przecież technicy wysilają się. — Wszelkie te urządzenia gospodarcze mają gospodyni umożliwić najłatwiejsze prowadzenie swego gospodarstwa, bez konieczności do uciekania się o pomoc sił obcych, często drogo płatnych.

Prostolinijny budynek, w którym wokoło dużej ubikacji czworobocznej jako pokoju mieszkalnego, porozmieszczano ubikacje rodziców, dzieci, kuchnia i uboczne — w jednym poziomie — tworzą całość, praktyczną i wygodną w użytkowaniu.

Pragniemy — by słońce i światło przepełniało nasze mieszkanie, miało zawsze do nas dostęp i ustawiamy nasz dom tylko w zależności od kierunku słońca.

Pragniemy, by duży taras z mieszkaniem złączony — a w kierunku słońca usytuowany umożliwiał nam pobyt — od wczesnej wiosny do późnej jesieni na powietrzu — prawie że w ogrodzie, tworząc niejako dalszy ciąg mieszkania, — niejako łącznik mieszkania z ogrodem.

Przez staranne, a umiejętne dostosowanie i ustosunkowanie poszczególnych części uzyskamy estetyczną całość. — A przez włączenie i dostosowanie się budowy do ustalonego programu zabudowania całego osiedla otrzymamy estetyczną, wzajemnie do siebie i z całem otoczeniem zharmonizowaną całość.

J. T.

Z nowoczesnych materjałów budowlanych

Wymogi architektoniczne i techniczne, konieczność higjeny i potrzeba komfortu z jednej strony, na paląca konieczność ekonomji materjału, pracy i czasu z drugiej, postawiły nowoczesne budownictwo przed trudnym problemem zreformowania kosztownego i długotrwałego procesu budowy ciężkich, nieekonomicznych kamienic. Czas trwania budowy, włożona olbrzymia praca i wielkie ilości materjałów, które pochłaniała budowa domów z cegły, nie dawały rezultatów proporcjonalnych do tych wysiłków, a cegła, która musiała spełniać potrójną funkcję: materjału konstrukcyjnego, dźwigającego i wypełniającego, nie mogła sprostać żadnemu z tych zadań zadawalająco.

Hotel „Century" w Antwerpji. Do budowy użyto 50 tys. m^2 SOLOMITU.

Problem ten rozwiązali technicy, rozkładając poszczególne funkcje na oddzielne materjały budowlane, obarczając jeden z nich funkcją dźwigania, inne wypełnienia. Na tej zasadzie oparło się całe nowoczesne budownictwo.

Konstrukcje szkieletowe, które są konstrukcjami dźwigającemi, dają maksimum pewności i odporności, przyczem pozwalają na realizację najśmielszych zamierzeń architektonicznych. Na nich opiera się cała budowa, one też pozwalają na dobór najodpowiedniejszych materjałów wypełniających. Nowoczesny konstruktor, mając do dyspozycji szkielet, może jako wypełnienie wybrać materjał, któryby był doskonałym izolatorem termicznym i akustycznym, dawał się łatwo stosować i obrabiać, był lekkim i trwałym, oraz tanim w stosowaniu.

O nazwę najlepszego materjału, któryby tym wszystkim warunkom odpowiadał, ubiegał się cały szereg produktów budowlanych. Każdy z nich po kilku zaledwie latach istnienia musiał zniknąć, gdyż doświadczenie wykazało liczne jego braki i małowartościowość. Materjały, które izolowały cieplnie, nie izolowały dźwiękowo, inne okazywały się nietrwałemi, ciężkiemi, lub z innych powodów niezdatnemi do budowy.

Materjałem, który nietylko przetrwał 12 lat gorączkowego ruchu budowlanego na całym świecie i całą ewolucję poszukiwań za nowemi materjałami, ale przez ten czas zapisał się jaknajlepiej w dziejach nowoczesnego budownictwa, przeszedł najgorętsze próby, nietylko laboratoryjne, ale co ważniejsze, próby życia, stosowany we wszelkich dziedzinach budownictwa technicznego i mieszkalnego — jest solomit.

Są to płyty ze słomy prasowanej pod wysokiem ciśnieniem, wiązanej drutem stalowym, ocynkowanym, impregnowane specjalnym płynem Etimolesem. Słoma, materjał, który od lat służy nam jako materjał bu-

dowlany, która jako pokrycie dachów na wsi, przekonuje nas o swej odporności i zdolnościach izolacyjnych, powraca do nas w nowoczesnej formie, jako ostatni wyraz techniki budowlanej,

Dwunastoletnia praktyka i doświadczenia laboratoryjne wykazały, że 5 cm. grub. płyta Solomit z tynkiem obustronnym po 1,5 cm. zastępuje pod względem termicznym i akustycznym mur z cegieł grub. 71 cm.

Poza tem, że płyta Solomit jest doskonałym izolatorem, który pozwala stosować ją dla specjalnych celów technicznych (chłodnie, suszarnie, magazyny) posiada ona pierwszorzędne zalety konstrukcyjne; jest lekka, trwała, odporna na ogień, wpływy atmosferyczne, i jest doskonale przyczepna dla tynku. Do łatwości i ekonomji stosowania przyczyniają się m. in. duże rozmiary płyt, które wynoszą 1,5 m. x 3 m. (i większe). Jak stwierdzają świadectwa urzędowe, oraz opinje klientów, Solomit został użyty z bardzo dobrymi wynikami w całym niemal świecie jako: zewnętrzne i wewnętrzne ściany, wypełniające przy szkieletach z drzewa, z żelaza lub żelbetonu; ścianki działowe bez usztywnienia, izolacje sufitu, ścian, dachów; szalowanie pomieszczeń, mansard, dźwigające sufity, podsufitki, szalowanie dachów żelbetonowych, dachy i pokrycie dachów w budynkach takich, jak domy czynszowe, wille, urzędy, szpitale, hotele, budynki techniczne i przemysłowe, budynki gospodarskie na wsi, hale wystawowe, wytwórnie filmowe, kina, garaże e.t.c.

Z radością należy powitać wznowienie produkcji Solomitu przez fabrykę w Katowicach, która pracując krajowym kapitałem, robotnikiem i surowcem da nam

7 piętrowy gmach Dyrekcji Kolei Państwowej w Warszawie. Wszystkie ścianki działowe z SOLOMITU.

tani polski Solomit, nieustępujący doskonałej jakości Solomitu zagranicznego.

Wynik konkursu powszechnego na Pomnik Marszałka Józefa Piłsudskiego we Lwowie.

Wynik konkursu powszechnego na Pomnik Marszałka Józefa Piłsudskiego we Lwowie.

Na konkurs ogłoszony przez Komitet uczczenia pamięci Marszałka Józefa Piłsudskiego we Lwowie nadesłano 18 projektów. Sąd Konkursowy pod przewodnictwem prof. Politechniki inż. arch. Minkiewicza w dniach 6, 7, 8 i 12 marca po przeprowadzeniu szczegółowej analizy i oceny projektów nadesłanych postanowił przyznać nagrodę I-szą w kwocie zł. 4.000 — pracy Nr. 5 - II-gą w kwocie zł. 2.000. — pracy Nr. 12, - nagrodę III-cią w kwocie zł. 1.250. — pracy Nr. 11 i pracy Nr. 8, - nagrodę IV-tą w kwocie zł. 500. — pracom Nr. 9, 10 i 17. Nazwiska autorów podane zostaną dnia 1-go maja br.

Wystawę prac urządzono w salach parterowych Pałacu Biesiadeckich, we Lwowie pl. Halicki 10.

Warunki konkursu przewidują 2 ewentualności, pozostawiając projekt — autorom do wyboru umiejscowienie pomnika u wylotu ul. Ruskiej na Wałach Gubernatorskich (Podwale) ewent. na stokach Cytadeli przy ul. Pełczyńskiej.

Większość prac wykazała, że pomysł budowy pomnika przy ul. Pełczyńskiej wykazuje większe, realniejsze możliwości terenowe okazałego rozwiązania urbanistycznego — i dostosowanie do warunków lwowskich. Tu też wypadła I-sza nagroda. Usytuowanie pomnika na tarasie przed kościołem Karmelitów (II-ga nagroda) narzuca całości już z góry pewien charakter czysto rzeźbiarski — gdyż przebudowanie całego kompleksu zabytkowych budynków otaczających to wzgórze jest nie do pomyślenia, a zamknięcie w tych ciasnych ramach monumentalnego pomni-

ka — wpłynęłoby ujemnie na sam pomnik.

Praca nagrodzona I-szą nagrodą posiada wedle orzeczenia sądu b. wiele zalet. Autor wyzyskał możliwości terenowe wzgórza cytadeli i okolic sąsiednich, przeprowadzając plan śmiałej alei biegnącej od placu przy ul. Pełczyńskiej przez stary cmentarz stryjski aż do korpusu kadetów. Samo wzgórze Cytadeli ma uledz gruntownej przebudowie, koszary zostaną zburzone, a w tem miejscu w przedłużeniu osiowem prawie głównej alei za pomnikiem powstanie stadjon.

Plac przy ul. Pełczyńskiej zamieniony zostanie na park, oraz miejsce parad i rewji wojskowych. Wysoko nad placem u szczytu wzgórza usytuował projektujący pomnik. Na sam pomnik rozpisany zostanie oddzielny konkurs

Aczkolwiek I-sza nagroda daje monumentalne rozwiązanie urbanistyczne całego wzgórza Cytadeli w łączności ze stokami ul. Pełczyńskiej — Stryjskiej, aż po wzgórze Kadeckie — olbrzymie koszta tego rozwiązania nie rokują rychłej realizacji (wedle przybliżonego zapodania prof. inż. Minkiewicza około 10 miljonów zł.).

Konkurs na pomnik Marszałka Piłsudskiego w Katowicach

W ub. roku zawiązał się w Katowicach z inicjatywy Związku Powstańców Śląskich Komitet Budowy Pomnika Marsz. Piłsudskiego, nad którym protektorat objął Generalny Inspektor Sił Zbrojnych gen. Edward Rydz-Śmigły. W skład Komitetu Honorowego weszli: Dr. Roman Górecki, minister Przemysłu i Handlu, gen. dr. Sławoj-Składkowski, wicemin. Spraw Wojskowych dr. Michał Grażyński, wojewoda śląski, J. E. ks. Stanisław Adamski, biskup śląski, gen. Józef Zając, dow. 23 dyw. Prezydjum Komitetu stanowią pp. przew. Rudolf Kornke, senator, prezes Zw. Powstańców Śląskich, pierwszy wiceprezes Karol Grzesik, marszałek Sejmu Śląskiego, drugi wiceprezes Jan Lortz, trzeci wiceprezes dr. Aloizy Pawelc, senator, skarbnik Ryszard Szefer, sekretarz mgr. Jerzy Paszkowski.

Komitet rozpisał w dniu 12 stycznia 1936 r. Konkurs powszechny na ten pomnik. Pomnik ma jednoczyć dwie idee, z wspólnego pnia wywodzące jednak swój początek. Z jednej strony jest on bowiem pomyślany jako monumentalne uplastycznienie wielkości i genjuszu Marszałka Piłsudskiego, z drugiej strony jako wyraz hołdu dla Powstańca Śląskiego, któremu część Śląska zawdzięcza swoje wyzwolenie. Wieźbę między wielkością Marszałka a powstańczym czynem odnajdzie się w idei orężnej walki o wolność Śląska. Pomnik ten ma oddziaływać nietyle literacką wymową akcesorjów, ile surowym wyrazem syntetycznie traktowanej formy. Równocześnie powinien tłumaczyć się w sposób jasny i prosty. Proporcje pomnika muszą być dostosowane do wymiarów stosunkowo niewielkiego placu, gmachu Muzeum i reszty otaczających go budowli. Jako materjał pomnika przewiduje się naturalny kamień, nie przesądzając jednak użycia innego szlachetnego tworzywa.

Termin konkursu upływa dnia 1 grudnia 1936 r. Komitet wyznacza następujące nagrody: I. 10.000 zł. II. 5.000 zł., III. 3.000 zł. i 6 zakupów po 1.000 zł.

Konkurs jest rozpisany według regulaminu S. A. R. P. Skład sądu konkursowego stanowią: dr. Michał Grażyński, woj. śląski, Rudolf Kornke, senator, prof. Tadeusz Breyer, art. rzeźbiarz, dyr. Jan Szczepkowski, artysta-rzeźbiarz, prof. Świerczyński, inż archit. Romuald Gutt, inż. architekt, dr. Tadeusz Cybulski, artysta malarz, Karol Muszkiet, artysta rzeźbiarz, dr. inż. Stefan Kaufman, nacz. wydz. Województwa, radca Lucjan Sikorski, inż. arch. dr. Tadeusz Dobrowolski, dyrektor Muzeum, Karol Schayer, inż. architekt.

Wiadomości lokalne

Katowice

Bieżący rok rozpoczął się na ziemi śląskiej pod znakiem zjazdów braci technickiej. Zaczęli w styczniu architekci dwudniowym zjazdem, urządzonym przez „Stowarzyszenie Architektów Rzeczypospolitej Polskiej”. Po obradach, miały miejsce interesujące wycieczki po Śląsku polskim i niemieckim. Celem tych wycieczek było zaznajomienie uczestników z najnowszemi rozwiązaniami architektury mieszkaniowej i urbanistycznej. Po nich zjechali delegaci „Związku Techników Rz. P.” by w dwudniowych obradach, rozpatrywać sprawy swego zawodu i organizacji, oraz naocznie przekonać się o wielkości tut. zakładów przemysłowych w szeregu dobrze zorganizowanych wycieczek. Wreszcie ruchliwy „Polski Związek Inżynierów Budowlanych“ zwołał swych członków na dwudniowe obrady poświęcone obszernym zagadnieniom konstrukcyjnym budownictwa. Zagadnienia te, pogłębione zostały dobrze dobranemi wycieczkami.

Organizacja wymienionych zjazdów była bez zarzutu. Jest to dodatni rys naszego świata technicznego, który zadaje kłam bajce o braku uzdolnień organizacyjnych w naszym narodzie. Podkreślić należy swobodną karność i punktualność uczestników, znakomicie stosujących się do więzów narzuconych organizacją zjazdową. Jezeli chodzi o stopień doskonałości i precyzji to piewszą lokatę przyznać należy, „Polskiemu Związkowi Inżynierów Budowlanych“. Organizacja tego zjazdu była przemyślana do najdrobniejszego szczegółu i przeprowadzona z dokładnoscią.... inżynierską.

Uderzające jest, że trzy zjazdy świata technicznego, odbywające się w niewielkich odstępach odbyły się w jednem miejscu. — Czy to zbieg okoliczności ?

Nie!

To dobrze przemyślany czyn propagandowy organizatorów. Śląsk to największe skupienie sił inżynierskich i technicznych, olbrzymie środowisko warsztatów pracy, oparte o zasobne podłoże surowców kopalnych. Nasilenienie przerobu surowca na fabrykat i półfabrykat jest tu silniejsze, aniżeli w innych częściach pięknej naszej Ojczyzny. Pomimo odbrzymiego kryzysu gospodarczego, jaki przeżywamy, tutaj widzi się zorganizowaną pracę twórczą, dążącą stale i niestrudzenie do powiększenia bogactwa narodowego. — Zgęszczenie dużych zakładów przemysłowych na stosunkowo małej przestrzeni jest bardzo pouczające.

Nie bez znaczenia propagandowego (jakkolwiek w innem znaczeniu) jest osobiste zetknięcie się świata technicznego z różnych stron naszej rozległej Ojczyzny z ludem śląskim. Lud ten cechuje tężyzna i pełnej godności postawa życiowa, gorące umiłowanie ziemi na której twardo siedzi i o której przynależność do Polski trzechkrotnie się powstaniami dopominał. — Pomimo istnienia na tym terenie dużych skupień ludności bezrobotnej, zwodnicze środki lecznicze kryzysu tej choroby gospodarczej, zalecane przez wschodnich radykałów nie znajdują zwolenników. Zaznajomienie się z pisanymi, rozległymi traktatami na ten temat nie da tych korzyści, co osobiste zetknięcie się ze samem zjawiskiem.

Z racji gospodarczego znaczenia terenu śląskiego, tu była możliwość zrealizowania najnowszych pomysłów i zdobyczy technicznych. Teren ten, stanowi przeto ciekawy objekt obserwacyjny, dla praktyków i teoretyków życia technicznego. Pożytecznem zatem przedsięwzięciem jest uprzystępnienie większej ilości zawodowców ziemi, stanowiącej najwartościowszą perłę w koronie Rzeczypospolitej Polskiej.

Jeżeli zastanowimy się nad treścią obrad zjazdowych to zaznaczyć musimy, że nie zamykały się one w ramach zdobywania i zabezpieczenia uprawnień zawodowych, ale przedewszystkiem zajęte były zagadnieniami natury konstruktywnej oraz społecznej. Jest to dodatni objaw, który zaakceptować należy. Dziś, w dobie przeżywanego kryzysu, wszystkie prawie organizacje zawodowe mają skłonność, raczej do odgradzania swego podwórza i walczenia o uprawnienia dla siebie; tu zaobserwowaliśmy należyty umiar w tym kierunku.

Nie wątpimy, że owoce zjazdów wymienionych będą dodatnie nietylko dla uczestniczących organizacji ale i dla całego świata technicznego Polski.

Ruch budowlany we Lwowie w r. 1935

(T) Statystyczne dane Zarządu Miejskiego we Lwowie wykazują bardzo wydatny ruch budowlany w roku 1935. Ogółem wydano 540 pozwoleń na nowe budowy, faktycznie wybudowano 214 budynków parterowych, 102 jednopiętrowych, 19 dwupiętrowych i 12 trzypiętrowych.

Przebudowano 75 budynków rozbudowano 15, oraz nadbudowano 17. Ruch budowlany w r. 1935 wykazywał silną tendencję zwyżkową we wznoszeniu budynków większych.

Akcja budowlana we Lwowie prowadzona jest z inicjatywy prywatnej, przy wydatnem poparciu komitetu rozbudowy miasta i rozwija się szczególnie intensywnie w stronie południowej miasta t. j. w okolicach Stillerówki. Góry św. Jacka, Kwiatkówki, Kulparkowa i w śródmieściu.

Podkreślić należy również rozszerzenie się ko-

lonji profesorskiej na Łyczakowie i budowę kolonji robotniczej na Sygniówce.

Ilość odnowionych fasad w r. 1935 wyraża się cyfrą 622 wobec 188 w r. 1934. co w dużej mierze przyczynia się do polepszenia zewnętrznego wyglądu miasta.

Prace około odsłaniania dawnej architektury rozszerzyły się w r. 1935 z rynku na ulice staromiejskie, t. j. Halicką, Ruską, Krakowską, Rutowskiego i Blacharską.

Akcja budowlana przyczyniła się do zwiększenia ruchu w przemyśle budowlanym, stanowiąc równocześnie ważny czynnik zwalczania bezrobocia,

Rozwój ruchubudowlanego w Krakowie

(T) Ruch budowlany w krakowie w roku 1935, jak dane statystyczne wykazuują był bardzo silny.

Wydano ogółem 512 konsensów budowlanych, w tem na budowę domów czteropiętrowych 21 konsensów, na budowę domów 3-piętrowych 40. — 2-piętrowych — 18, jednopiętrowych — 66 i parterowych 47. — Na nadbudowę wydano 24 konsensów, na dobudowy i przebudowy wydano 66 konsensów — a na budowę nowych portali 58. — Fasad odnowiono 264, — na który to cel uruchomiono nawet specjalny kredyt, „kredyt na odnawianie fasad domowych".

Rozwój miasta, w którego centrum okazuje się brak tańszych parcel, idzie w kierunku do Mydlnik, przyczem pola bronowieckie i Łobzów są już prawie przez miasto wchłonięte, dalej w kierunku Olszy i Katowic (Osiedle Urzędnicze i Osiedle Oficerskie) W planie najbliższych robót drogowych jest umożliwienie przez wykonanie odpowiednich ulic, należytej komunikacji nowo powstałych dzielnic z miastem.

Cennik

materjałów budowlanych z dnia 15. kwietnia 1936 r.

Średnie ceny targowe (orjentacyjne).

OBJAŚNIENIA: (o ile są podane osobno przy odnośnym artykule). Ceny podane są loco skład. Ceny liczone wraz z dostawą na budowę = n. b. Ceny liczone loco stacja załadowcza = I. st. z. Wagon liczony = 10.000 kg.

Poz.	Wyszczególnienie	Jednostka miary	CENA Katowice na składzie lub wag.	— do —	CENA Lwów
1	Cegła dęta	1000 szt.			56·—
2	„ trocinówka	„			50·—
3	„ zwyczajna palona .	„	30·—	35·—	45·—
4	„ ostro palona . . .	„	35·—	42·—	
5	„ sort oblicówka . .	„	70·—	85·—	
6	„ twardo palona . . .	„			
	„ wytrz. ciśn. . . .	„			
	„ 250 kg/cm . , . .	„	46·—	53·—	
9	„ pustakowa . . . ,	„	38·—	45·—	
10	„ pustakowa porow. .	„	50·—	60·—	
11	Sufit. 25×15×10 (Klein) .	„			
	„ 25×33×15 (Akerman)	„	70·—	78·—	
12	„ 27×21×13 (Record)		180·—	220·—	
	„ 27×21×17	„	190·—	230·—	
13	„ szamotowa kraj, 32/33		250·—	295·—	
	SK	„	100·—		
14	Piasek rzeczny . . . n. b.	„	6·50		
15	„ kopalny	1 m³	4·50		3·50
16	Żwir rzeczny	1 tona	4·70	5·70	1 m³ 16·—
17	„ tłuczony	1 m³			7·50
18	Żużel wysokopiec. łam.		5·35		
19	a) podkład	1 tona			
20	b) szuter	„	6·—		
21	c) grysik	„	5·50		
22	d) piasek żużlowy . . .	„	5·—		
23	Wapno palone zależnie od jakości	1000 kg.	16·—	20·—	28·—
24	Wapno palone . . . n. b.	wagon			280·—
25	„ gaszone . . n. b.	1 m³	15·—	16·—	20·—
26	Gips murarski we work.	100 kg	5.25		4·30
27	„ sztukator				
28	a) harceński . .	„	14·—	17·—	
29	b) alabaster kraj. .	„			
30	Cement w work. . . n. b.	„	3·70	4·40	50 kg 2·80
31	Maty trzcinowe	1 m²	0·10	0·11	0·08
32	Gwoździe sufit 25×25	1 kg	0·80		1·10
33	Drut do trzcin. żarzony	„	0·74		0·80
34	„ żelazny 5 i 6 mm.		0·48		
	w kręgach nieżarz.	100 kg			
35	Płytki kamionk.	1 m²	18·—		18·—
36	„ terrazowe	„			8— 9·—
37	„ okładzinowe glaz. .	„	13·—	17·—	15—18
38	Dreny (sączki) 2 cal. . .	1000 Szt.	45·—	65·—	
39	„ „ 3 „ . .	„	100·—	105·—	
40	„ „ 4 „ . .	„	175·—	180·—	
41	Rury kamionk. 100 mm.	1 m b.	5·10	5·50	8·45
42	„ „ 150 „	„	7·50	8·00	12·70
43	„ „ 200 „	„	10·50	11·—	17·85
44	Zaprawa fasad szlachetna	100 kg	9·40	11·20	7—11
45	Felsytyn		7·50	9·—	
46	Asfaltowa papa izolac. . .	1 m²	1 10		0 90
47	Rury bet. (/) 15 cm. n. b.	1 m b.	1·80	2·—	1·10
48	„ „ „ 20 „ „ „	„	2 10	2·50	1·80
49	„ „ „ 30 „ „ „	„	3·—	2·50	2·80
50	„ „ „ 40 „ „ „	„			4·10
51	„ żel. lane asfaltow.	1 kg	0·35		
52	„ ołowiane . . .	„	1·25		
	Do robót ciesielskich				
53	Belki sosn. ciosane . . .	1 m³			
	10/10—16/18 — 3 — 5 m. dł.	„	55·—	58·—	26·—
54	6 „ „	„	58·—	62·—	33·—
55	16/16—16/18 — 7 — 8 „ „	„			42·—
56	/„ „ — 9 — 12 m dł.	„			43·—
57	18/21—21/24 „ „ „				43·—

Poz.	Wyszczególnienie	Jednostka miary	CENA Katowice na składzie lub wag.		CENA Lwów
57	Deski podł. na pióro i wpust 5/4	1 m²	80·—	85·—	m² 2 10
58	Deski sos 19 — 26 mm.	1 m³	37·—	43·—	36·—
59	„ „ bud. 33—80 „	„	56·—	62 —	37·—
60	„ „ stolarskie nieobrzyn. I i II kl.	„			80·—
61	Deski smerek. obrzyn. I i II. kl.	„			80·—
62	Deszczułki dębowe I kl	„	6·50	7·50	6·—
63	„ parkiet. II „	„	5·50	6·50	5·—
64	„ „ III „	„			4·—
	Żelazo i okucie				
65	Żelazo do bet. okrągłe . .	100 kg			33·—
66	„ „ „ składow. .	„	275·—		
67	„ w kręg.	„	310·—		38·—
68	„ profil. cena zas. do Nr. 24 skład . . .	1 tona	288·—		
69	Ponad Nr. 24 skład. . . .	„	342·—		
70	Walcówka w wiązkach cena zas.	„	—·—		
71	Bednarka	„	335·—		
72	Gwoździe	100 kg	0·50	0·70	53·—
	Do robót zduńskich				
73		1 szt.			0·55—·65
74	Kafle kolor kraj. ciemn.	„			0·70—·90
75	„ „ „ jasne	„	0·60	0·80	0·70
76	„ „ „ kuch.	„	0·75	0·85	
77	„ I kl. białe polerow.	„	—·—		
78	„ szmelcowe	„	0·33		
79	Kwadratele	„			
80	Narożniki	„	1·—	1·35	
81	Cegła szamot. kraj. . . .	„			—·14
82	Drzwiczki hermet. palen. .	garnitur			
83	„ żelazne. . , .	„			6·—
84	„ niklowane. . .	„			11·—
85	1 ruszt. lany	15/21 szt			0·80
86	Płyty kuchenne . . , .	100 kg			—
87	Pieczarnik zwykły . . .	1 szt.			9·—
88	„ lepszy				11·—
89	Kociołek z blachy z fron-	„			
90	tem miedzianym . . .				7·50
	Futerał	„			6·—
91	Opaski kuchenne kute . .	„			13·—
92	Lufcik kuchenny	„			0·50—1·50
93	Rura dymowa z kolan. . .	„			3·50
94	Wentylator żaluzjowy . .	15/15			2 50
95	„ „ . .	15/30			3·25
96	Garnitur paleniskowy . .	„			7·50
97	Drzwiczki kuch. lane . .	„			2·50
98	1 wycior komin pojed. . .				1·50—2·30
99	„ „ „ podw. . .				2·00—2·50
100					
	Do robót szklarskich				
101	Szyby do 2 mm. 4/4 III . .	1 m²	2·—	3·—	2·50
102	„ „ 3 „	„	7·—		7— 9
103	„ „ 4 „	„			11·—
104	Ornamentowe . . . . . . (w wielkości 50/150 wraz z oszkleniem liczone w świetle futryny				8·—
106	Prążkowane 6 mm. . . .				12—16
107	(wraz oszklenie świetlni dachowych w żelazie i tp. osobna dopłata)				13—16

Ceny Katowickie podawane na podstawie cennika zatwierdzonego przez Izbę Handl. Przem. w Katowicach.

Poz.	Wyszczególnienie	Jednostka miary	CENA Katowice na składzie lub wag		Lwów
	Materjały dekarskie				
108	Blacha pocynkowana i lakierowana . .	1 kg.		0·82	0·78
109	„ cynkowa	1 kg	0·82		
110	Papa Nr. 200	7 m²	2·85		10 m² 4·50
111	„ „ 150	„	3·25		6·65
112	„ „ 125	„			7·25
113	„ „ 100	„	4·30		8·60
114	„ „ 80	„	4·90	6·—	
115	Dachówka karpiówka 1 kl. .	1000 szt.	100·—		110·—
116	„ kliny	1 szt.	0·17	0·20	0·70
	„ felcow	„			
117	Gąsior dachówk. masz. . .	„		1·—	
118	Gwóździe papowe . . .	1 kg		0·90	
119	Dachówka cement. 22 szt.				
120	na 1 m²	1000 szt.	135·—		
121	Gąsior cementowy . . .	1 szt.		0·90	

Poz.	Wyszczególnienie	Jednostka miary	CENA Katowice na składzie lub wag		Lwów
	Materjały różne				
122	Smoła gaz. preparow. . .	100 kg	19·—	20·—	
123	Asfalt kraj. (sztuczny) . .	„	18·50	20·—	
124	Gudron krajowy	„	19·—	21·—	
125	Lepnik krajowy	„	20·—	21·—	24·—
126	Karbolineum	„	30·—		
127	Kit do papy	„	40·—	45·—	
128	„ „ rur i muf	„	19.—	21·—	
129	Kreda szlamowa	1 kg	0·07		0·06
130	Klej stolarski	„	1·50		
131	Wodochron	100 kg			120·—
132	„ D.	„			100·—
133	Szczelnit	„			340·—
134	„ PS.	„			260·—
135	Solomit 5 cm. loco fabr.	1 m²	3·—		
136	„ 2·5 „		1·95		

CENY OGŁOSZEŃ: 1 stronica . . . . 200·— zł.
1/2 „ . . . . 100·— „
1/4 „ . . . . 50·— „
1/8 „ . . . . 25·— „

W abonamencie odpowiedni rabat — Zamiejsca zamawiane dopłat 25%
Omyłki które nie zmieniają treści ogłoszenia, nie zobowiązują Administrację do powtórzenia.
Nie przyjmujemy odpowiedzialności za zniszczenie klisz.

Nakładem Związku Stowarzyszeń Samodzielnych Budowniczych i Kierowników Budowy Rzeczypospolitej Polskiej Z z. w Katowicach

REDAKCJA BUDOWNICZEGO
Inż. archit. JÓZEF THORN
Lwów, ul. Sykstuska 38 — Telefon 205-43

Odbito w drukarni Kupieckiej, Lwów, Pasaż Hausmana 5 — Telefon Nr. 234-62

JAN BADURA

WŁAŚCICIEL CEGIELŃ PAROWYCH

K A T O W I C E

ul. Parkowa Nr. 3. - Telefony: 317-45, 317-73

Poleca:

cegłę w każdej ilości, najlepszego gatunku po cenach konkurencyjnych z dostawą na budowę własnemi furmankami i samochodami.

GARNYSZ i MIEDNIAK

Przedsiębiorstwo budowlane dla budownictwa nad - i podziemnego

Własna budowlana stolarnia mechaniczna z suszarnią parową —

Zastępstwo na patentowane stropy cegl.— żelbetonowe „REKORD" na Województwo Śląskie

Katowice, ul. Teatralna 8

TELEFON Nr. 301-91

TOWARZYSTWO HANDLOWO - PRZEMYSŁOWE

„JAKÓB GUTMAN"

Spółka Akcyjna

KATOWICE, UL. CHORZOWSKA 65/69

TELEFONY: nr, 303-80 i 306-65

Dostarcza ze składu i wprost z fabryk:

żelazo, belki, blachy, cement materjały budowlane i instalacyjne dla urządzeń sanitarnych.

K A F L E

nowoczesne — szamotowe oraz „Berlińskie" (szmelcowe)

tylko i jedynie

W ZAKŁADACH CERAMICZNYCH

„RADOSZÓW"

W KOCHŁOWICACH. — TEL. 510-21.

Inż. W. Malinowski

RYBNIK, Woj. Śl.

Budownictwo nad - i podziemne, Konstrukcje żelbetonowe i stolarnia budowlana. projekty, kosztorysy i wykonania. — —

MATERJAŁY BUDOWLANE

wszelkiego rodzaju i każdej ilości

F L I Z Y

ścienne i podłogowe dostarczają i wykonują

Paweł Fr. Wieczorek i S-ka

Sp. z o. o.

KATOWICE, UL. ZAMKOWA 32. — TEL. 345-84 i 345-85.